

AwareCare

Nederlandse Vertaling

Een instrument voor het observeren van bewustzijn en reactievermogen van mensen met ernstige dementie

Ontwikkeld door Linda Clare en Catherine Quinn (2012)

Vertaald door Jenny van der Steen, Giselka Gutschow en Maggie Oattes

Contact: l.clare@exeter.ac.uk

**Ontwikkeld als onderdeel van het AwareCare-onderzoek
gefinancierd door de Medical Research Council
(GO701817)**

**Vertaling gefinancierd door The Netherlands Organisation for
Health Research and Development (ZonMw) dossiernummer 733050302
en Fonds NutsOhra (FNO) dossiernummer 1405–181**

Mijn aantekeningen bij de AwareCare observatie

Naam medewerker:	Medewerker nummer:
Naam bewoner:	Bewoner nummer:
Datum:	Begintijd: Eindtijd:
In welke ruimte bevindt de bewoner zich? Bijv. eetkamer, gang, grote gemeenschappelijke ruimte.	
Wat gebeurt er in de ruimte waarin de bewoner zich bevindt? Bijv. er zijn 5 andere bewoners in de kamer, de tv staat aan, een bewoner is aan het schreeuwen.	
Achtergrond: noteer alle relevante informatie over de bewoner, bijv. familiebezoek gisteren, medicatie vanmorgen veranderd.	
Noteer s.v.p. alle andere zaken die u opvallen aan het gedrag van de bewoner terwijl u haar/hem observeert. (N.B. met haar/hem, zij of hij, bedoelen we alle geslachten)	

Observeer minstens 10 minuten. Noteer met een ✓ of de bewoner reageerde op een gebeurtenis. U mag meer dan één vakje aanvinken. U hoeft alleen de eerste keer dat u de reactie ziet het vakje aan te vinken.

	Gebeurde dit tijdens de observatie (Ja of Nee)	Ogen			Gezicht		Hoofd		Arm		Lichaam		Geluiden		
		Kleine oogbeweging	Maakt oogcontact	Verkent met de ogen	Glimlacht	Fronst	Knikt of schudt het hoofd	Beweegt het hoofd	Reikt (naar)	Grijpt of houdt vast	Beweegt ergens naar toe	Beweegt ergens vandaan	Losse woorden	Mompelen	Schreeuwt of kreunt
Gebeurtenissen die zich spontaan voordoen															
Er is iemand in de buurt															
De bewoner wordt aangeraakt															
Er wordt tegen de bewoner gesproken															
Praten vlakbij															
Hard lawaai															
Een voorwerp vlakbij															
Eten of drinken															
Gebeurtenissen die in gang gezet worden															
Met de naam aanspreken															
Hand vastpakken															
Een voorwerp aangeven: plaatje, een voorwerp met een prettige geur (bv. lavendelkussentje) of een voorwerp om te betasten (bv. kussen met voelbaar borduurwerk) (<i>graag omcirkelen</i>)															
Of een persoonlijker voorwerp aangeven (<i>graag omschrijven welk voorwerp</i>)															

DEFINITIES VAN GEBEURTENISSEN DIE ZICH SPONTAAN VOORDOEN EN REACTIES

GEBEURTENISSEN	DEFINITIES
Er is iemand in de buurt	Er is nog iemand anders vlakbij de bewoner. Kan ook iemand zijn die langsloopt.
De bewoner wordt aangeraakt	Iemand raakt de bewoner aan, bijv. een verzorgende pakt de hand van de bewoner vast.
Er wordt tegen de bewoner gesproken	Iemand spreekt tegen de bewoner, bijv. een verzorgende vraagt of zij of hij een kopje thee wil.
Praten vlakbij	Er zijn mensen in de buurt van de bewoner aan het praten.
Hard lawaai	Een nieuw of plotseling hard geluid, bijv. een alarmsignaal, iemand die schreeuwt.
Een voorwerp vlakbij	Een voorwerp in de buurt van de bewoner, bijv. een tijdschrift, een tafel, een tillift.
Eten of drinken	De aanblik of geur van eten of drinken, bijv. een kopje koffie, een schaal koekjes. Kan ook: de bewoner eet of drinkt zelf. En ook: iemand die de bewoner helpt met eten of drinken.

REACTIES	DEFINITIES
Kleine oogbeweging	De bewoner maakt subtiele (nauwelijks merkbare) oogbewegingen of werpt een korte blik op iets. Met de ogen knippen hoort hier <i>niet</i> bij.
Maakt oogcontact	De bewoner verplaatst de blik naar iemand om oogcontact te maken, of zoekt oogcontact.
Verkent met de ogen	De bewoner beweegt de ogen om iets te bekijken, bijv. een tijdschrift, of volgt of observeert iets dat beweegt, bijv. een verzorgende die langsloopt.
Glimlacht	De bewoner krult de mondhoeken naar boven. Kan ook zijn: proberen te glimlachen, bijv. de mondhoeken licht optrekken.
Fronst	De bewoner fronst de wenkbrauwen (trekt rimpels in de huid van het voorhoofd).
Knikt of schudt het hoofd	De bewoner maakt een doelbewuste beweging met het hoofd, anders dan bij 'Beweegt het hoofd.' Beweegt het hoofd omlaag en omhoog om instemming te laten zien of een signaal te geven. Beweegt het hoofd van rechts naar links om oneens zijn of verdriet uit te drukken.
Beweegt het hoofd	De bewoner maakt een doelbewuste beweging met het hoofd, bijv. het hoofd draaien om naar iemand te kijken.
Reikt (naar)	De bewoner strekt de arm of hand uit.
Grijpt of houdt vast	De bewoner sluit de handen rondom iets, bijv. een voorwerp, de hand van iemand.
Beweegt ergens naar toe	De bewoner beweegt ergens naar toe of buigt haar of zijn lichaam ergens heen, bijv. leunt naar iemand toe die tegen haar/hem praat.
Beweegt ergens vandaan	De bewoner beweegt ergens vanaf of buigt haar of zijn lichaam ergens vanaf, bijv. loopt weg van een andere bewoner.
Losse woorden	De bewoner uit hoorbare losse woorden, bijv. om vragen te beantwoorden.
Mompelen	De bewoner praat fluisterend of mompelend. Kan betekenen dat iemand geluidloos de mond beweegt waarbij de mond onhoorbaar woorden lijkt te vormen, bijv. 'hallo.'" Kauwbewegingen horen hier <i>niet</i> bij.
Schreeuwt of kreunt	De bewoner roept luid, maakt een hard geluid. Dit kunnen woorden zijn of een geluid. Kan ook betekenen dat het zachter of harder wordt, bijv. iemand schreeuwt harder bij aanraking.

Tips voor het gebruik van de AwareCare

Locatie waar observaties plaatsvinden

- Observeer bewoners uitsluitend in de gemeenschappelijke ruimtes van het verpleeghuis, niet in badkamer/toilet of slaapkamers.
- Probeer tijdens het observeren zo dicht bij de bewoner te zijn dat je veranderingen in de oogbewegingen of gezichtsuitdrukking van de bewoner kunt zien, maar niet zo dichtbij dat je in zijn/haar persoonlijke ruimte komt. Probeer een plaats te vinden waar de bewoner zich niet al te zeer bewust is van het feit dat je aan het observeren bent; ga bijvoorbeeld niet recht voor iemand staan. Het kan een goed idee zijn om te gaan zitten tijdens je observatie zodat je minder opvallend bent voor de bewoner.

Tijdstip van de observaties

- Probeer de bewoner op verschillende tijdstippen gedurende de dag te observeren, bijvoorbeeld aan het einde van de ochtend, aan het einde van de middag. Het kan zijn dat de bewoner op bepaalde tijdstippen alerter is.
- Je observatie kan onderbroken worden. De bewoner kan bijvoorbeeld in slaap vallen of naar het toilet begeleid worden tijdens je observatie. Ook kan het voorkomen dat een andere bewoner je aandacht vraagt. Noteer onderbrekingen, zodat je de observatie op een later tijdstip kan afmaken.

Noteren van observaties

- Soms zal een bewoner meerdere reacties laten zien op een prikkel. Bijvoorbeeld wanneer een bewoner aangesproken wordt kan hij/zij reageren met 'beweegt hoofd,' 'onderzoekt met ogen' en 'maakt oogcontact.' Ook kunnen verschillende prikkels tegelijk voorkomen. Bijvoorbeeld 'bewoner wordt aangeraakt' en 'de bewoner wordt aangesproken.' In deze gevallen kan je alle vakjes die van toepassing zijn aankruisen.
- Op de voorkant van het observatieblad is ruimte voor het noteren van alle overige gedragingen tijdens de observatieperiode. Bijvoorbeeld, de bewoner zwaait naar familieleden, de bewoner trekt het tafelkleed recht. Je kan ook factoren noteren waarvan je denkt dat deze het gedrag van de bewoner mogelijk beïnvloed hebben. Bijvoorbeeld, verandering in medicatie, familie was vanochtend op bezoek.
- Als je niet in staat bent een observatie uit te voeren, noteer dan de reden; bijvoorbeeld, ik had vakantie, de bewoner lag in het ziekenhuis.

Voorwerpen aanbieden

- je kunt voorwerpen aanbieden aan de bewoner die zicht, reuk- en tastzin prikkelen (*en bij een interventie kunnen horen*), of je kan een voorwerp uit het verpleeghuis aanbieden dat geschikt is voor de persoon in kwestie. Als een bewoner bijvoorbeeld een voetballiefhebber is, kan je een voetbal aanbieden als er een voorhanden is, of iets anders dat met voetbal te maken heeft, zoals een voetbalsjaal of een vaantje. Het kan interessant zijn om een reeks verschillende voorwerpen aan te bieden. Noteer s.v.p. op het observatieblad welk voorwerp je aangeboden hebt.
- Het kan gebeuren dat je moet wachten met het aanbieden van een voorwerp aan de bewoner, bijvoorbeeld omdat hij/zij in slaap is gevallen of aan het lunchen is.